

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
«Стратегічні пріоритети сталого розвитку агропромислових формувань на
регіональному рівні»

здобувачки вищої освіти ступеня доктора філософії

Тимкован Владислави Ігорівни

за спеціальністю 051 – Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Кафедра смарт-економіки

Київського національного університету технологій та дизайну

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю формування стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропромислових формувань на регіональному рівні в умовах воєнного стану та змін клімату. Агропромислові формування є основою продовольчої безпеки України, а їх стійкий розвиток вимагає розробки чітких стратегій, спрямованих на підвищення ефективності виробництва, мінімізацію екологічних ризиків та соціальну підтримку сільських територій.

Роль сільськогосподарських підприємств займає досить важливе місце в аграрному секторі національної економіки. Саме своєчасне, добре продумане та детально проаналізоване планування можливих варіантів розвитку подій в їх діяльності впливає на розвиток всього сектору. Внаслідок повномасштабних воєнних подій, що розпочалися у 2022 році, суб'єкти господарювання зазнали істотних втрат, що особливо відчутно вплинуло на регіональні агропромислові формування. Їхня роль у забезпеченні функціонування сільського господарства є критично важливою, а отже потребує посиленої державної підтримки та перегляду стратегічних пріоритетів з урахуванням принципів сталого розвитку. Можна зробити висновок, що агропромислові формування відіграють ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки держави, а тому їх стале функціонування потребує науково обґрунтованих управлінських рішень, що передбачають підвищення ефективності виробничих процесів, зниження антропогенного навантаження на довкілля та зміцнення соціально-економічного потенціалу сільських територій.

Необхідність розроблення теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо формування та визначення напрямів реалізації стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропромислових формувань на регіональному рівні зумовили вибір теми дисертаційної роботи, мети, завдань та методів дослідження.

Зв'язок теми дослідження з планами науково-дослідних робіт.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Київського національного університету технологій та дизайну за темою: «Базові компоненти сучасного розвитку економічної системи України» (державний реєстраційний номер 0120U104672), в рамках якої автором побудовано стратегічні пріоритети сталого розвитку агропромислових формувань.

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Дисертація є завершеним комплексним дослідженням, присвяченим розробленню теоретичних засад та практичних рекомендацій щодо формування та визначення напрямів реалізації стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропромислових формувань на регіональному рівні. Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються. Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, у сукупності вирішують важливу наукову проблему - формування та визначення напрямів реалізації стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропромислових формувань на регіональному рівні. Теоретико-методичні положення, практичні висновки і рекомендації, сформульовані аспірантом, є достовірними.

Дисертаційна робота відзначається системністю, логічністю та високою якістю викладу матеріалу. Формулювання є чітким, а основні висновки, рекомендації та власна позиція автора належно обґрунтовані.

Обґрунтованість наукових результатів, висновків та рекомендацій забезпечується використанням фундаментальних положень економічної теорії, теорій глобалізації, економічного потенціалу, загальної теорії управління, сукупності загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання. При проведенні дисертаційного дослідження використані наступні методи: історико-логічний для дослідження генезису та здійснення ретроспективного огляду теоретичних основ і концептуальних засад сталого розвитку; метод узагальнень, наукової абстракції та декомпозиції для теоретичного аналізу, обґрунтування основних понять та категорій; емпіричні методи наукового пізнання для оцінки соціально-економічного стану агропромислових формувань та виявлення причинно-наслідкових зв'язків функціонування аграрного сектору України; кореляційний аналіз для виявлення взаємозв'язків між стратегічними пріоритетами та показниками сталого розвитку; формалізації для ідентифікації сильних та слабких сторін аграрного сектору України; експертні оцінки для визначення пріоритетних напрямів розвитку; графічні методи для наочного зображення процесу та результатів дослідження. Методичний інструментарій дослідження дозволив здійснити комплексну оцінку сталого розвитку на регіональному рівні.

Інформаційною базою дослідження стали наукові праці українських та закордонних учених; нормативні та законодавчі акти; статистичні дані, аналітичні, експертні та прогностичні матеріали Державної служби статистики України, Організації економічного співробітництва і розвитку, Європейської комісії, Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу, Міжнародного валютного фонду, Організації об'єднаних націй, міжнародних рейтингових агенцій, агропромислових підприємств тощо.

Основні результати дослідження, ступінь їх науково новизни та значущості. Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці пропозицій по сталому

розвитку регіональних агропромислових формувань та практичних рекомендацій по визначенню стратегічних пріоритетів діяльності підприємства, зокрема:

уперше:

- розроблено підхід до організаційно-економічного супроводу процесу реалізації стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропромислових формувань на регіональному рівні на підставі виділення складових та формування послідовності його етапів, що дозволяє структурувати процедуру впровадження, реалізації та контролю ESG-стратегії із визначенням функцій та інструментарію економічного забезпечення ефективного вирішення завдань сталого розвитку агропромислових формувань;

удосконалено:

- систематизацію стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропромислових формувань як чинників досягнення цілей сталого розвитку, яка, на відміну від існуючих, визначає інноваційний, екологічний та соціально-інфраструктурний стратегічні пріоритети, функціонали яких забезпечують узгодження регіональних потреб із національними та глобальними орієнтирами сталого розвитку, сприяють підвищенню адаптивності аграрного сектору до зовнішніх викликів, активізації інвестиційної діяльності, впровадженню інституційної взаємодії та розвитку сільських територій на засадах екологічної безпеки, цифровізації, соціальної рівноваги й економічної ефективності;

- науково-методичний підхід до формування архітектури управління агропромисловими формуваннями, яка, на відміну від традиційних підходів, передбачає впровадження гнучкої, децентралізованої та адаптивної структури координації, що забезпечує збалансовану взаємодію між усіма складовими інтегрованого виробництва та слугує ключовим інструментом реалізації стратегії сталого розвитку аграрного сектору в умовах сучасних викликів;

- методичні підходи до узагальнення та систематизації сучасної структурно-функціональної трансформації агропромислових формувань України в умовах воєнного стану, що, на відміну від наявних підходів, дозволило комплексно охарактеризувати соціально-економічні, організаційні та виробничі зміни в аграрному секторі, виокремити регіональні особливості відновлення агровиробництва, виявити чинники деградації мікропідприємництва та обґрунтувати напрями адаптації агропромислових структур до нових викликів через зміну моделі державної підтримки, інституційне зміцнення й диверсифікацію господарювання;

- організаційно-економічні засади формування та реалізації державних ініціатив і регіональної політики у сфері забезпечення сталого розвитку агропромислових формувань, що, на відміну від існуючих, ґрунтуються на розробці комплексної рамки організаційно-економічного забезпечення стратегічного управління розвитком агропромислових формувань регіону в умовах воєнного стану, екологічної нестабільності та економічних ризиків, використанні регіональних програм реалізації Цілей сталого розвитку та враховують необхідність когеренції економічних інтересів суб'єктів аграрного сектору;

набули подальшого розвитку:

- науково-практичні засади сталого розвитку агропромислових формувань, що, на відміну від існуючих підходів, передбачає уточнення сутності дефініцій «сталий розвиток» та «сталий розвиток сільського господарства» в контексті аграрного виробництва, визначення їх ключових складових і специфічних характеристик із урахуванням екологічних, економічних та соціальних аспектів сталості, а також обґрунтування об'єктивного характеру трансформаційних процесів у сільськогосподарській сфері відповідно до цілей сталого розвитку, що сприяє формуванню стратегічних пріоритетів для забезпечення збалансованого функціонування аграрного сектору;

- науково-методичні підходи та аналітично-інформаційне забезпечення процесу реалізації стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропромислових формувань на основі формування структурно-функціональної моделі стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропромислових формувань регіону, яка, на відміну від існуючих підходів, базується на застосуванні методу аналізу ієрархій (АНР) для обґрунтування вагомості ключових пріоритетів розвитку та включає інтеграцію системи ключових показників результативності (KPI) як інструменту об'єктивного моніторингу досягнення цілей сталості в аграрному секторі.

Практичне значення роботи.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій щодо підвищення ефективності стратегічного планування агропромислових формувань з урахуванням соціально-економічних та екологічних чинників. Результати дослідження можуть бути використані в процесі розробки регіональних програм розвитку агропромислового комплексу.

Рекомендації автора використані у практичній діяльності:

ТОВ «Інвестиційна група ДАД» - використано результати дисертаційного дослідження при розробленні перспективного плану інноваційної діяльності, зокрема для визначення найбільш ефективних інноваційних рішень та формування стратегічних орієнтирів інноваційного розвитку підприємств (довідка № 21-014/2 від 16.10.2024);

Іллінецької територіальної громади - впроваджено комплекс заходів з удосконалення нефінансової звітності, зокрема розробка та впровадження структури Звіту зі сталого розвитку та інтеграція звітності зі сталого розвитку в систему стратегічного управління (довідка № 64/24-11 від 04.11.2024);

ФГ «Придніпровське» - було впроваджено аналітичні положення та пропозиції по формуванню стратегічного бачення експортного потенціалу підприємства, оцінки зовнішнього середовища, оптимізації управлінських рішень та впровадження інноваційних підходів до виробничих процесів, включаючи цифровізацію та підвищення екологічної сталості діяльності (довідка № 28 від 27.11.2024).

Основні теоретичні та практичні положення та результати дисертаційного дослідження авторки впроваджено в освітній процес Київського національного університету технологій та дизайну МОН України при підготовці навчально-методичних матеріалів для проведення лекційних та практичних занять з навчальної дисципліни «Макро-, мікроекономіка» (довідка № 06-82/880 від 18.04.2025).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження відображено у 16 наукових роботах, з них 5 статей у наукових фахових виданнях категорії Б, 1 – у міжнародному європейському журналі, 10 робіт апробаційного характеру.

Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44).

**Статті у наукових виданнях,
включених до переліку наукових фахових видань України:**

1. Тимкован В. Розробка плану дій для підтримки та розвитку аграрного сектору національної економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-51>. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2137> (0,25 друк. арк.).

2. Сущенко О. А., Тимкован В. І. Агропромислові формування у світовому сільському господарстві: порівняльний аналіз та перспективи розвитку. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. Випуск № 1(16). <https://doi.org/10.32782/dees.16-51>. URL:

<http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/598> (0,63 друк. арк.).

3. Сущенко О. А., Тимкован В. І. Структурно-динамічний аналіз функціонування сільського господарства регіонів України. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-1>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5692>. (0,63 друк. арк.).

4. Сущенко О. А., Тимкован В. І. Оцінка впливу воєнного стану на розвиток агропромислових формувань України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2024. Випуск № 11(324). С. 15-22. <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-11-324-15-22>. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2024/324/pdf/15-22.pdf> (0,32 друк. арк.).

5. Ольшанська О. В., Тимкован В. І. Сталий розвиток сільського господарства та його вплив на продовольчу безпеку України. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2021. Випуск № 4. С. 67-76. <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2021.4.7>. URL:

<https://jrnل.knutd.edu.ua/index.php/jseconres/article/view/960>. (0,36 друк. арк.).

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Olshanska O., Cherniavska O., Tymkovan V. Strategic priorities of agriculture's reconstruction of Ukraine in post-war period. *Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 7 жовтня 2022 року). Київ: КНУТД, 2022. С. 41-42.

7. Тимкован В. І. Перспективи розвитку національної економіки в післявоєнний час. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції* (м. Київ, 10 червня 2022 року). В 2-х т. Т. 1.

Київ: КНУТД, 2022. С. 200-202.

8. Тимкован В. І. Дослідження стратегічних пріоритетів сталого розвитку аграрного сектору. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»* (August 16, 2024; Oxford, UK), 20-22. <https://doi.org/10.36074/logos-16.08.2024.004>.

9. Levchenko V. P., Tymkovan V. I. Current trends in implementing sustainable development goals' indicators by agro-industrial formations. *Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості: матеріали V Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (м. Київ, 15 листопада 2024 року). Київ: КНУТД, 2024. – С. 17-23.

10. Тимкован В. І. Роль диджиталізації сільського господарства у розвитку національної економіки. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»* (August 11, 2023; Amsterdam, Netherlands), P. 17-18. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/1130>.

11. Тимкован В. І. Вплив військових дій на рівень експорту сільськогосподарської продукції в Україні. *Collection of scientific papers «SCIENTIA»* (August 11, 2023; Amsterdam, Netherlands). P. 10-12. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/1131>.

12. Тимкован В. І. Роль кадрового потенціалу у диджиталізації сільського господарства України. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2024. Випуск № 36. С. 27-28. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/2028/2049>.

13. Тимкован В. І. Стан інноваційного розвитку сільського господарства України. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку : матеріали V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції* (м. Київ, 23 квітня 2024 року). Київ: КНУТД, 2024. С. 171-173. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/26996>.

14. Тимкован В. І. Роль агропромислових формувань у сільському господарстві. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»* (August 16, 2024; Oxford, UK). P. 29-30. <https://doi.org/10.36074/logos-16.08.2024.007>. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/2160>.

15. Тимкован В. Вплив диджиталізації сільського господарства на обсяг виробництва продукції рослинництва. *Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація: матеріали I Міжнародної наукової конференції МЦНД* (16.02.2024; Кременчук, Україна). С. 23-24. URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/1024>.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні, методичні та практичні положення дисертаційної роботи доповідались на 7 міжнародних та 1 всеукраїнській науково-практичних конференціях.

Основні положення та практичні результати дисертаційної роботи обговорено на фаховому науковому семінарі кафедри смарт-економіки та оприлюднено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: IV Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації» (м. Київ, 7 жовтня 2022 року); III Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції

«Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку» (м. Київ, 10 червня 2022 року); VII Міжнародно-практичній конференції «Theoretical and empirical scientific research: concept and trends» (August 16, 2024; Oxford, UK); V Всеукраїнській конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Іноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості» (м. Київ, 15 листопада 2024 року); IV Міжнародній науково-теоретичній конференції «Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations» (August 11, 2023; Amsterdam, Netherlands); VII Міжнародній науково-практичній конференції «An integrated approach to science modernization: methods, models and multidisciplinary» (м. Вінниця, 16 лютого 2024 року); V Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку» (м. Київ, 23 квітня 2024 року); I Міжнародній науковій конференції МЦНД «Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація» (м. Кременчук, 16 лютого 2024 року).

Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено науковим стилем, грамотною державною мовою. Дисертація оформлена відповідно до вимог наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. № 40.

Загальний висновок. Вважати, що дисертаційна робота Тимкован Владислави Ігорівни «Стратегічні пріоритети сталого розвитку агропромислових формувань на регіональному рівні», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п. 5-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та відповідає напрямку освітньо-наукової програми Київського національного університету технологій та дизайну за спеціальністю 051 – Економіка.

Рекомендувати дисертаційну роботу Тимкован Владислави Ігорівни на тему «Стратегічні пріоритети сталого розвитку агропромислових формувань на регіональному рівні», подану на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 – Економіка.

Завідувач кафедри смарт-економіки,
д.е.н., професор

Анна ОЛЕШКО

